

LIETUVOS MOKINIŲ NEFORMALIOJO ŠVIETIMO CENTRAS

**VISUOTINĖ ATVIRŲ DURŲ DIENA TĖVŲ DARBOVIETĖSE „ŠOK Į TĖVŲ
KLUMPES 2017“**

Iniciatyvos rezultatų apžvalga

Parengė

Indra Andrijauskaitė, metodininkė

Vilnius, 2017

TURINYS

ĮVADAS	3
1. PROFESINIO VEIKLINIMO SVARBA	4
2. „ŠOK Į TĖVŲ KLUMPES 2017“ KONCEPCIJA	6
2.1. Aktualumas.....	6
3. INICIATYVOS REZULTATŲ APŽVALGA.....	8
3.1. Dalyvių atsiliepimai	8
3.2. Bendri rezultatai	11
IŠVADOS	16
NAUDOTA LITERATŪRA	18
1 PRIEDAS. RAŠTAS DĖL VISUOTINĖS ATVIRŲ DURŲ DIENOS TĖVŲ DARBOVIETĖSE	19

ĮVADAS

Profesinis veiklinimas tai neatsiejama bendrojo lavinimo mokyklų ugdymo dalis, kuri mokiniams padeda aktyviai pažinti įvairias darbo galimybes, profesijų ypatumus, kaupia darbo patirtį, ugdo profesinę motyvaciją bei padeda planuoti būsimą karjerą. Vienas iš Lietuvos moksleivių neformaliojo švietimo centro profesinio veiklinimo pavyzdžių yra visuotinė iniciatyva „Šok į tėvų klumpes“. Tai yra galimybė mokykloms sudalyvauti visuotinėje atvirų durų dienoje tėvų darbovietėse, suteikianti galimybę moksleiviams apsilankyti pačių artimiausių asmenų darbovietėse, pažinti tėvelių ir kitų artimųjų profesijas, matyti juos darbinėje aplinkoje. Labai svarbus mokinio ugdymesi yra karjeros planavimas. Mokykla juk ruošia mokinius ne egzaminams, o gyvenimui, tad svarbu žengus nuo mokyklos slenksčio jau išmanyti kokios profesijos egzistuoja, kokios darbovietės yra artimiausioje aplinkoje, kokios yra profesijų kryptys, atsiliepinimai. Vienas iš veiksmingiausių profesijų pažinimo būdų yra įtraukti tėvelius ir kitus moksleivio artimuosius į profesinį veiklinimą, kurio dėka mokinys yra supažindinamas su galimomis profesinėmis galimybėmis iš arčiau. Moksleivis tokiu būdu pradeda pažinti save, aplinką, darbo rinką, susipažįsta su tam tikrų profesijų atstovais, kurie yra jų tėvai ar globėjai. Tai yra teigiamas glaudus ryšys įtraukiantis, ne tik ugdymo įstaigą, moksleivį, bet ir tėvus į vaikų ateities profesinį planavimą.

Šios atvirų durų dienos rezultatų apžvalgos **tema** yra iniciatyva „Šok į tėvų klumpes 2017“ Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose. Iniciatyvos veikla yra nukreipta į šios apžvalgos tikslą. **Tikslas** – apibendrintai pateikti visuotinės atvirų durų dienos tėvų darbovietėse „Šok į tėvų klumpes 2017“ rezultatus. Šiam tikslui pasiekti buvo išsikelti trys **uždaviniai**: 1. Pagrįsti profesinio veiklinimo svarbą; 2. Pristatyti iniciatyvos „Šok į tėvų klumpes“ aktualumą; 3. Pateikti iniciatyvos dalyvių gerą patirtį ir išreikšti bendrus pastebėjimus bei rezultatus. Šiai apžvalgai parengti buvo pasitelkti keli **metodai**: informavimas, informacijos sintetinis ir organizavimas, literatūros analizavimas.

Šią renginio ataskaitą sudaro trys **daly**s. Pirmoje dalyje teoriniu lygmeniu trumpai apžvelgiama profesinio veiklinimo esminės sąvokos, siekiant atskleisti esminę šios veiklos būtinybę ir naudą. Antroje dalyje yra pristatoma iniciatyvos „Šok į tėvų klumpes 2017“ koncepcija, yra atskleidžiama iniciatyvos iniciatorius, priešistorė ir tęstinumas. Trečiojoje dalyje yra pateikiamas geroji patirtis, kuri buvo įgyta per visuotinę atvirų durų dieną tėvų darbovietėse „Šok į tėvų klumpes 2017“. Apibendrintai aptariami įspūdžiai, kuriuos patyrė mokiniai ir mokytojai bei pateikiami bendri iniciatyvos pastebėjimai, rezultatai. Darbo pabaigoje pateikiamos išvados bei rekomendacijos.

1. PROFESINIO VEIKLINIMO SVARBA

Prieš pradėdant analizuoti tam tikrą temą, reikia apžvelgti esmines sąvokas. Svarbiausios sąvokos nagrinėjant iniciatyvą „Šok į tėvų klumpes“ yra *profesinis veiklinimas, ugdymas karjerai ir karjera*. *Profesinis veiklinimas* yra suvokiamas kaip veikla, kurioje mokiniams (5-8 ir I – IV g) padedama aktyviai pažinti įvairias užimtumo sritis, profesijų ypatumus ir karjeros galimybes, kaupti darbo patirtį, ugdyti profesinę motyvaciją bei planuoti būsimą karjerą¹. Savo ruožtu *ugdymas karjerai* yra reikšminga bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo proceso dalis, kurios ugdomasis poveikis besimokantiems išlieka svarbus visą gyvenimą. Mokantis pagal ugdymo karjerai programą įgytas žinias, išsiugdytus gebėjimus bei gautą patirtį mokiniai gali pritaikyti savo karjeros „kelyje“ – tiek artimiausiuose (profesijos ir/ ar darbinės veiklos pasirinkimo, atitinkamo išsilavinimo įgijimo, įsitvirtinimo darbo rinkoje, kvalifikacijos tobulinimo), tiek ir tolesniuose jo etapuose². Trečioji svarbi ir bene svarbiausia sąvoka yra karjera. *Karjera* – tai daugiamatė ir turinti daugelį traktuočių sąvoka, tačiau jas visas apjungia sėkmingos veiklos gyvenime supratimas (lot. *carraria* – žmogaus gyvenimo kelias). Taigi *karjera* – tai įvairių socialiai reikšmingų žmogaus vaidmenų seka, kylanti iš darbo, mokymosi, saviraiškos ir laisvalaikio veiklų bei apimanti asmens profesinį gyvenimą, darbo vietas, pareigas ir pasiekimus. Kitaip tariant, tai sėkmingas kilimas tarnyboje, visuomeninėje veikloje bei tapimas geresniu savo srities specialistu, žinovu³.

Gyvas realios darbo aplinkos patyrimas arba kitaip – profesinis veiklinimas – vaidina labai svarbų vaidmenį mokiniams renkantis profesiją ar būsimą karjeros sritį ir yra naudingas visoms procese dalyvaujančioms pusėms. Tiek mokiniai, tiek mokytojai, tiek ir įmonių vadovai (kaip potencialūs mokinių darbdaviai) gali įvertinti, kiek asmens siekiama profesija realiai atitinka turimus lūkesčius. Darbdaviai, įsileisdami mokinius į darbo aplinką, gali sustiprinti vidinę įmonės komunikaciją ir bendradarbiavimą bei pagerinti klientų aptarnavimo kokybę. Sėkmingas profesinio veiklinimo procesas ne tik didina mokinio motyvaciją rinktis pageidaujamą profesiją, bet ir suteikia galimybę darbdaviui plėsti būsimų darbuotojų paieškų lauką, pastebinti talentingus, perspektyvius jaunuolius bei didinant potencialių klientų ratą⁴.

Taip pat profesinio veiklinimo svarbą atskleidžia galimi mokinio interesai. Mokykliniame amžiuje praktinių dalykų mokymasis sužadina profesinius būsimos veiklos interesus. Taip pat

¹ Šilalės r. Pajūrio Stanislovo Biržiškos gimnazijos interneto puslapis. Žiūrėta [2017 m. gegužės 30 d.]

https://www.pajuris.silale.lm.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=546&Itemid=108

² Ugdymo karjerai programa mokiniams: besimokantiems pagal pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo ir profesinio mokymo programas. Nuoroda internete: žiūrėta [2017 m. gegužės 30 d.]

<file:///E:/Documents/Downloads/ugdymo%20karjerai%20programa-07-02.pdf>

³ Pažėrienė, V., Levickis V., Butvilas, T. Mokinių profesinio veiklinimo metodika. p. 8. Nuoroda internete: žiūrėta [2017 m. gegužės 30 d.] [file:///E:/Documents/Downloads/mpv_metodika_\(projektas\).pdf](file:///E:/Documents/Downloads/mpv_metodika_(projektas).pdf)

⁴ Lietuvos moksleivių neformaliojo švietimo centro interneto puslapis. Žiūrėta [2017 m. gegužės 18 d.]

<http://www.lmnc.lt/lt/naujienos/1543>

mokykliniame amžiuje kaupiama profesinė patirtis, kuri ilgainiui turi virsti sąmoningu profesijos pasirinkimo pagrindu. Be to, profesinis veiklinimas, pažinimas, mokymasis siejasi su svarbiu uždavinių – profesijos pasirinkimu, kuris lems visą tolesnį jauno žmogaus gyvenimą. Nuo profesijos pasirinkimo priklausys socialinė-ekonominė padėtis, taigi ir pajamos, kurios nulems gyvenimo būdą, gyvenimo vietą ir sąlygas⁵. Visa tai iliustruoja mokinių profesinio veiklinimo svarbą bendrojo ugdymo mokyklose.

⁵ GEDVILIENĖ, Genutė, ZUZEVIČIŪTĖ, Vaiva. Edukologija : mokomoji knyga studentams. Vytauto Didžiojo universitetas: Kaunas, 2007. 187 p. Laisvai prieinamas internete. ISBN: 9789955122692. p. 94

2. „ŠOK Į TĖVŲ KLUMPES 2017“ KONCEPCIJA

Iniciatyva „Šok į tėvų klumpes“ (1 pav.) pradėta įgyvendinti nuo 2015 metų projekto „Ugdymo karjerai ir stebėsenos modelių sukūrimas ir plėtra bendrajame lavinime ir profesiniame mokyme“ Nr. VP1-2.3-ŠMM-01-V-01-002 pasekoje. Projektas vyko Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis, iniciatyvą jau treči metai iš eilės vykdo ir administruoja Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras, Ugdymo karjerai skyrius, turintis daug patirties profesinio orientavimo ir mokinių ugdymo karjerai srityje.

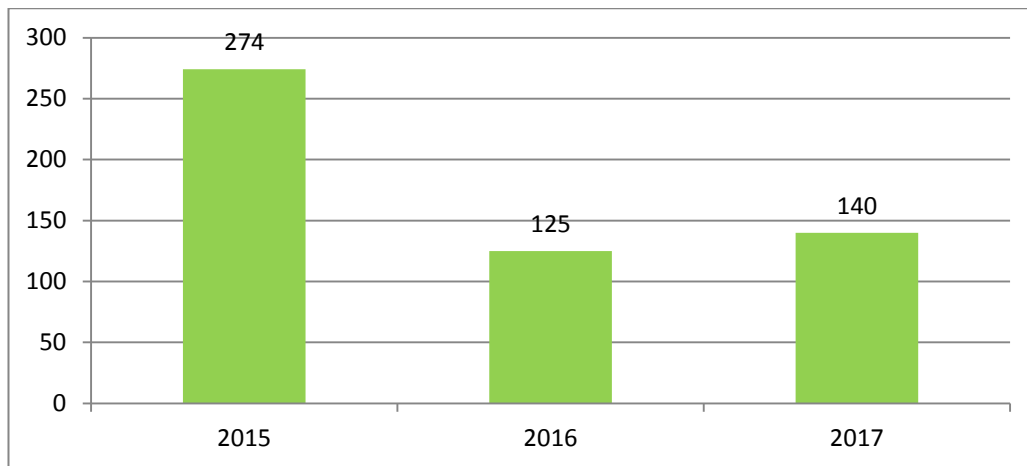
1 pav. Iniciatyvos „Šok į tėvų klumpes“ logotipas

Šiais metais Lietuvos moksleivių neformaliojo švietimo centro Ugdymo karjerai skyrius oficialiu raštu (1 priedas) taip pat ragino Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų ir švietimo skyrių 5-12 klasių moksleivius apsilankyti tėvų darbovietėse. Šios iniciatyvos tikslas – suteikti progą mokiniui artimiau susipažinti su tėvų, senelių ir kitų artimųjų profesijomis. Įmonės, įstaigos ir organizacijos yra raginamos priimti mokinius ir parodyti jiems netolimos karjeros perspektyvas. Ši visuotinė atvirų durų diena – dar viena proga tėvams įsitraukti į ugdymo procesą, turiningai praleisti laiką kartu su savo vaikais. Tikimasi, kad tapusi tradicija ši diena stiprins glaudesnę mokyklos, tėvų ir socialinių partnerių bendradarbiavimą. Iniciatyvoje gali dalyvauti kiekviena mokykla ir kiekviena įmonė, įstaiga ar organizacija.

2.1. Aktualumas

2016 m. rugsėjo 1 d. duomenimis Lietuvoje veikė 1189 bendrojo ugdymo mokyklos⁶. Prie iniciatyvos buvo kviečiamos prisijungti 1024 bendrojo ugdymo įtaigų moksleiviai: pagrindinių, progimnazijų, gimnazijų 5-12 klasių ir I-IV gimnazinių klasių mokiniai. Per šią trumpą trijų metų iniciatyvos patirtį matome, kad iniciatyvoje dalyvaujančių mokyklų skaičius po projekto (2015 m) krito, tačiau matome, kad 2017 metais užsiregistravusių mokyklų atstovų yra kiek daugiau nei 2016 metais. (2 pav.)

⁶ Atvira informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistema – Aikos, interneto puslapis. [žiūrėta 2017 m. liepos 20 d.]; [internatyvus] : <https://www.aikos.smm.lt/layouts/15/Asw.Aikos.Reports/ViewReport.aspx?report=%2fStatistin%C4%97s+ataskaitos%2fSMIR+statistin%C4%97s+ataskaitos%2fSMIRInstitucijuKaitaPagalTerVntTipus>

2 pav. Inicatyvoje "Šok į tėvų klumpes" užsiregistravusių dalyvių skaičius 2015-2017 metais

Iš visų esančių Lietuvos mokyklų, toks dalyvaujančiųjų skaičius nėra didelis. Pastebėtina, kad 2017 m. buvo užfiksuoti 140 užsiregistravusių mokyklų ugdymo karjerai atstovai, tačiau pasitaikė, kad kai kurie mokytojai užsiregistravo po kelis kartus arba keletas mokytojų iš tos pačios mokyklos registravosi atskirai. Tad tikrasis 2017 metų užsiregistravusių mokyklų skaičius yra 119 bendrojo ugdymo mokyklų, kurios dalyvavo iniciatyvoje, o t.y. tik 12 proc. visų Lietuvos mokyklų. Toks nedidelis į iniciatyvą įsitraukusių mokyklų skaičius aiškiai iliustruoja, kad kalbėti ir skatinti profesinį veiklinimą mokyklose yra nepaprastai svarbu. Mažas mokyklų aktyvumas rodo, kad mokyklos nepakankamai domisi moksleivių profesiniu veiklinimu ir/arba neįvertina ugdymo karjerai svarbos. Šie požymiai parodo, kokia yra aktuali profesinio veiklinimo tema Lietuvoje.

Nepaisant to, savo įspūdžiais iš išvykos į tėvų darbovietėse pasidalino 61 ugdymo įstaiga, o tai yra daugiau nei pusė dalyvavusiųjų. Atsiliepimai yra labai nuoširdūs, kupini gerų atsiliepimų, pagyrimų už gerą iniciatyvą ir pažadais, kad bus dalyvaujama ir kitais metais bei klausimais, kada sekantį kartą bus organizuojama tokio tipo profesinio veiklinimo iniciatyva. Mokyklų iniciatyvos patyrimus galima rasti Lietuvos moksleivių neformaliojo švietimo centro mokinių ugdymo karjeros informacinėje svetainėje interneto adresu: http://www.mukis.lt/lt/profesinio_orientavimo_paslaugos_mokyklose/atviru_duru_diena/geroji_patirtis_2017.html.

Patyrimuose teikiama iniciatyvos naudą mato ne tik mokytoja, moksleivių tėveliai ar kiti globėjai, kurie sutiko įsileisti moksleivius į savo darbinę aplinką, bet ir patys moksleiviai. Akivaizdu, kad jei yra susidomėjimas ir matoma daugiapusė nauda, tai iniciatyva yra aktuali su perspektyva ateityje įtraukti daugiau dalyvių. Akcentuojant iniciatyvos aktualumą, galima remtis šio aprašo dėka suformuluotais pastebėjimais 3.3. *Bendri pastebėjimai*, kuomet yra iliustruojamas dalyvavusių mokyklų skaičius pagal tipus. Tai parodo, kad profesinis veiklinimas yra aktualus įvairių tipų švietimo įstaigoms.

3. INICIATYVOS REZULTATŲ APŽVALGA

Šiame skyriuje bus trumpai apžvelgti grįžtamojo ryšio pasidalinimo metu išsakyti atsiliepimai. Šis skyrius turi 2 poskyrius, tad čia bus pateikti bendri iniciatyvoje dalyvavusių atsiliepimai. Dalyvavusių mokyklų, kurios pasidalino savo įspūdžiais, sąrašą ir patirtis galite rasti apsilankę internetiniu adresu:

http://www.mukis.lt/lt/profesinio_orientavimo_paslaugos_mokyklose/atviru_duru_diena/geroji_patis_2017.html.

3.1. Dalyvių atsiliepimai

Kaip ir kiekvienoje veikloje labai svarbu yra grįžtamasis ryšys, tad ir šio profesinio veiklinimo iniciatyvos dalyvių nuomonė yra svarbi. Šiame poskyryje pateikiami mokyklų, pasidalinusių savo įspūdžiais apibendrinta patirtis. Atsisakant tiesioginio perteikimo, čia buvo stengtasi apibendrintai pateikti esmines iniciatyvos detales, kurias pabrėžė atvirų durų dienos dalyviai. Kai kuriuos įspūdžiai buvo parengti mokytojų, o kai kuriuos parengė patys vaikai:

- Mokinius maloniai nustebino įspūdžiai patirti išvykų metu, nes vos tik dienos prasidėjus, buvo suvokta, kad tokios išvykos priverčia susimąstyti apie savo ateitį ir įvertinti darbą ir jo perspektyvas, kurį dirbdami tėvai ar globėjai kiekvieną dieną, kuria šeimos gerbūvį (Tauragės „Versmės“ gimnazijos).
- Be to, buvo įvertintos tėvų vaidmenų rolės, kad ir kokius darbus tėveliai ar globėjai bedirbtų, jie yra vienokie darbe, kitokie namie: „Pagalvojus, ką parašysiu, pirmiausia iškyla žodžiai geriausia, protingiausia, sumaniausia, gražiausia... Mama yra mama. Kokia ji, priklauso nuo aplinkos. Namuose – švelni patarėja, atidi visų šalia esančių poreikiams. Labai paprasta. Noriai įsijungia į namiškių žaidimus, į kulinarinius darbelius, mielai skaito knygas. O darbe mama būna labai susikaupusi. Daug, labai daug skaito. Svarsto. Sprendžia. Daug mąsto susikurdama savo poziciją. Šiuo metu mamos priimami sprendimai svarbūs ne tik šeimai, jai pačiai, bet ir daugeliui kitų Lietuvos žmonių. Nežinau, ar mama niekada neklysta, bet norėčiau, kad neklystų. Juk ji – mano mama – pati geriausia.“ (Tauragės „Versmės“ gimnazijos).
- Moksleiviams išvyka pasirodė tikrai naudinga, nes buvo akcentuota dabartinė padėtis Lietuvoje, kuri kelia tikrai nemažai klausimų. Dalyviai sakė: „Kas gi dabar žino, kas bus Lietuvoje [po keleto metų]? Tikimės, kad po tokių renginių, planų atsiras!“ (Ukmergės Jono Basanavičiaus gimnazija).

- Vaikams patiko, kad jie galėjo sužinoti apie įvairių tipų organizacijas viešajame ir privačiame sektoriuje, apie darbo specifikas, atlyginimus ir kt. Moksleiviai buvo supažindinti su nuosavo verslo steigimo galimybėmis, grėsmėmis ir motyvacija: „[mokinės] mama mus padrąsino, kad, norint pradėti verslą, reikia tikėtis kuo daugiau, jog būtų motyvacijos tai daryti, reikia ryžtingumo, nebijoti suklysti. Ponia ... atviravo, kad versle yra ir blogų akimirų, bet reikia turėti idėjų, kaip prekę parduoti ir kaip žmones sudominti.“ (Tauragės „Versmės“ gimnazijos).
- Vaikai pozityviai prisimena apsilankymo akimirkas, puoselėja viltį, kad bus tęsiamos panašios veiklos: „Mums [išvyka] paliko puikų įspūdį, laiką praleidome labai produktyviai. Džiaugiamės, kad turėjome galimybę pamatyti viską „iš arčiau“ ir sužinoti kažką naujo. Dėkojame ir tikimės čia dar sugrįžti“. (Kauno Maironio universitetinė gimnazija).
- „... išvykos labai patiko, noriai įsijungėme į siūlomas veiklas. Kitais mokslo metais vėl darbovietėse lankysime tėvelius“. (Šiaulių r. Meškuičių gimnazija).
- „Susitikimo laikas prabėgo labai greitai. Viešnagė prokuratūroje buvo naudinga ir įsimintina“ (Šiaulių Vinco Kudirkos progimnazija).
- Mokiniai vienbalsiai pripažino, kad tokių dienų mokykloje jiems labai reikia. Juk mokykla padeda mokiniui plačiau žvelgti į ateitį: pažinti save, rinktis profesijas (Klaipėdos Prano Mašiotų progimnazijoje).
- „Dar viena prasminga ir turininga diena... Diena, kai galbūt kažkam kilo noras būti vaistininku, rinkodaros specialistu, IT darbuotoju, reklamos kūrėju... Arba diena, kai atsirado noras geriau pažinti patį save, kol dar nėra tvirto apsisprendimo dėl ateities...“ (Šilutės Martyno Jankaus pagrindinė mokykla).
- Nepaisant visko, vyresni moksleiviai sugebėjo išžvelgti ne tokią tolimą ateitį, kuomet jie baigs mokyklą, teks apsispręsti kur stoti, kuo nori būti, kur dirbti, bet ir domėjosi darbu jau šią vasarą!: „...kai kurie mokiniai, jau turintys 18 metų, domėjosi galimybe padirbėti vasaros atostogų metu.“ (Molėtų gimnazija).
- „Gyvas realios darbo aplinkos patyrimas arba kitaip – profesinis veiklinimas – vaidina labai svarbų vaidmenį mokiniams renkant profesiją ar būsimą karjeros sritį ir yra naudingas visoms procese dalyvaujančioms pusėms“ (Vievio gimnazijos);
- „Jaunas žmogus auga, formuojasi, o vėliau nuolat renkasi, daro sprendimus, ir tai tęsiasi visą gyvenimą. Siekdami padėti jaunuoliui pasirinkti mokymosi kryptį, o vėliau ir profesiją, ... mokiniai, prisijungdami prie visuotinės atvirų durų dienos tėvų darbovietėse „Šok į tėvų klumpes“, susitiko su įvairių profesijų atstovais, lankėsi tėvų, artimųjų darbovietėse“ („Žemynos“ progimnazija);

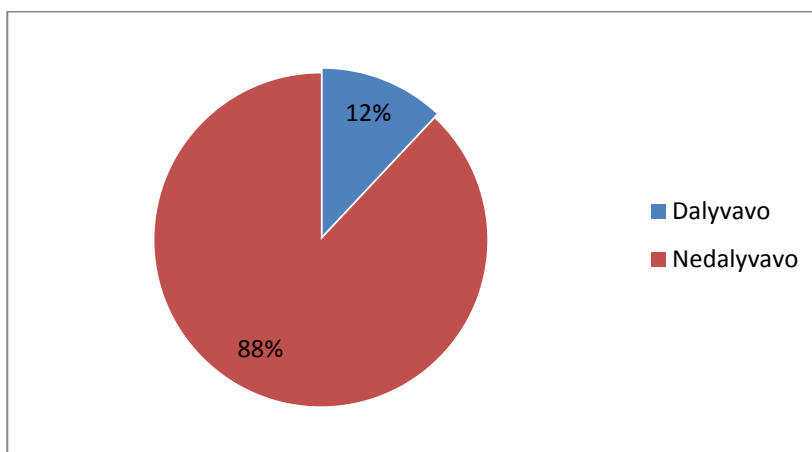
- „Savaime suprantama, kad savo karjera mokinys turi pradėti rūpintis dar mokyklos suole. Žinoma, apie žinių svarbą moksleiviams kalba pedagogai, tačiau kai savo gerą patirtimi dalijasi profesionalūs specialistai, buvusieji ar esami mokiniai – daug įdomiau. Būna tik pasidžiaugti, kad jau trečius metus bendruomenė susitelkia bendram tikslui – ruošia mokinius gyvenimui“ (Kalvarijos gimnazija);
- „Mokiniai sužinojo apie UAB ... veiklą. [Darbuotojas] pasidalijo mintimis apie ugdymą, jo reikšmę, darbo galimybes šioje firmoje. Šis susitikimas suteikė ne tik naujų žinių, bet ir parodė, ko galime siekti ateityje“ (Kauno Gedimino sporto ir sveikatinimo gimnazija);
- „... Dar viena proga tėvams įsitraukti į ugdymo procesą, turiningai praleisti laiką kartu su savo vaikais. Tikimasi, kad tapusi tradicija ši diena stiprins glaudesnę gimnazijos, tėvų ir socialinių partnerių bendradarbiavimą. Moksleiviams, priimančioms sprendimus, susijusius su profesijos pasirinkimu ir įsidarbinimu, svarbu buvo pabūti savo tėvų, globėjų, artimųjų darbo aplinkoje ir susipažinti su profesine veikla, plėtoti savo karjeros kompetencijas bei stiprinti priimamus karjeros sprendimus“ (Vievio gimnazijos);
- „Gyvas realios aplinkos patyrimas arba kitaip – profesinis veiklinimas – labai svarbus veiksnys renkantis profesiją. Išvykų metu mokiniai galėjo įvertinti kiek siekiama profesija realiai atitinka turimus lūkesčius, o darbdaviai (įmonių vadovai) turėjo puikią progą pristatyti mokiniams ne tik savo įmonių veiklą, bet ir paskatinti jaunimą mokytis ir grįžti dirbti gimtajame Panevėžyje. ... Džiaugiamės, kad diena pavyko. Jei ir nesugalvojome kuo norime tapti, tai tikrai supratome kur nenorėtume dirbti.“ (Panevėžio Juozo Miltinio gimnazija).
- „Susitikimo pabaigoje [darbuotojas] pažymėjo, kad reikia būtinai mokytis, siekti tikslų ir galvoti apie ateitį“ (Šalčininkų r. Dieveniškų Adomo Mickevičiaus gimnazija);
- „Susitikimo metu ne tik klausėmės įdomaus pasakojimo apie šių profesijų privalumus ir trūkumus, bet ir aiškinomės, kokių asmeninių savybių turi turėti šių profesijų atstovai“ (Šalčininkų r. Eišiškių gimnazija);
- „Tikiuosi, kad tradicija tapusi iniciatyva stiprins glaudesnę mokyklos, tėvų ir socialinių partnerių bendradarbiavimą“ (Švenčionių Zigmo Žemaičio gimnazija);
- „Džiaugiamės, kad turėjome galimybę aplankyti įmones ir įstaigas, kurios mielai priėmė ir supažindino su vykdoma veikla, profesinėmis ir karjeros galimybėmis bei teikiamomis paslaugomis. Sėkmingos profesijos pasirinkimas ir asmens karjera yra ne tik mokinio, bet ir jį supančios aplinkos rūpestis, todėl ypač reikšmingas yra visų dalyvių bendradarbiavimas, padedantis mokiniams formuoti motyvuotus gyvenimo bei profesinės veiklos tikslus ir jų realizavimo būdus“ (Vilkaviškio r. Žaliosios Vinco Žemaičio pagrindinė mokykla);
- „Visi linksmi ir naudingai praleido laiką, gavo naujų žinių, išpūdžių“ (Vilniaus Antakalnio gimnazija).

Apibendrinat dalyvių įspūdžius, galima teigti, kad jie labiausiai akcentavo profesinio veiklinimo svarbą, įvardino ugdymą karjerai kaip nepertraukiamą procesą, kuris trunka visą žmogaus gyvenimą. Dalyviai pastebėjo, kad moksleivius labiausiai įtraukė profesijų atstovų realūs pasakojimai apie profesijas, vaikus tai sudomino labiau nei teoriniai mokytojų žodžiai pamokų metu. Buvo pabrėžta profesinio veiklinimo nauda abiem pusėms: moksleiviams ir jų artimiesiems. Kalbant apie naudą, pedagogai išvelgė vertę ir įmonėms, kurios gavo potencialią progą pritraukti naujų perspektyvių darbuotojų. Be to, tai puiki galimybė į profesinį veiklinimą įtraukti moksleivių artimuosius ir, žinoma, pažinti daug profesinių, įgyti žinių apie jų teigiamus ir neigiamus aspektus.

3.2. Bendri rezultatai

Apibendrinant visuotinės atvirų durų dienos tėvų darbovietėse „Šok į tėvų klumpes 2017“ rezultatus, nepakaktų aptarti, tik dalyvių patirtus įspūdžius ir atsiliepimus. Šiame skyrelyje bus aptarti kiekybiniai iniciatyvos aspektai. Apmaudu, kad kai kurie skaičiai bus apytiksliai, bet tikėtina, kad vis tiek bus iškalbingi ir duos naudos, siekiant perprasti bendrą iniciatyvos patirtį. Tad šiame poskyryje apie rezultatus yra pateikiami duomenys susiję su dalyvių skaičiumi, aplankytomis darbovietėmis, bus aptartos mokyklų pedagogų užimamos pareigos, kurie organizavo mokyklose atvirų durų dieną, tėvų darbovietėse, dalyvavusių savivaldybių skaičius.

Užsiregistravusių mokyklų skaičius. Iš viso užsiregistravo 140 Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų atstovų, tačiau keletas pedagogų buvo užsiregistravę kelis kartus, be to, pasitaikė atvejų, kuomet iš vienos švietimo įstaigos užsiregistravo pora ar keli pedagogai. Atmetus šiuos atvejus, suskaičiuojamos 119 bendrojo lavinimo mokyklos, kurios dalyvavo iniciatyvoje, tačiau t.y. tik 12 proc. visų bendrojo švietimo įstaigų (neįtraukiant ikimokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigų) (3 pav.). Tai iliustruoja, kad vos dešimtdalis Lietuvos mokyklų dalyvavo iniciatyvoje, o tai nėra daug.

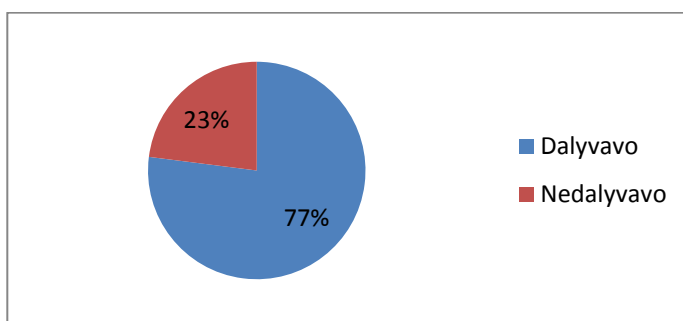

3 pav. Iniciatyvoje „Šok į tėvų klumpes 2017“ dalyvavusių ir nedalyvavusių švietimo įstaigų skaičius procentais.

Aplankytojų darbuotojų preliminarus skaičius. Apmaudu, bet nėra tikslaus aplankytojų darbuotojų skaičiaus, nes nebuvo iš anksto iškeltas poreikis tokius duomenis fiksuoti ir pateikti grįžtamojo ryšio metu. Nepaisant to, žinant, kad aplankytojų darbuotojų skaičius svyruoja nuo 1 darbuotojų iki 14, galima daryti prielaidą, kad aplankytojų darbuotojų skaičius mokykloje yra 7. Kadangi dalyvavo 119 mokyklų, tikėtina, kad iš viso buvo aplankyta apie 700 darbuotojų.

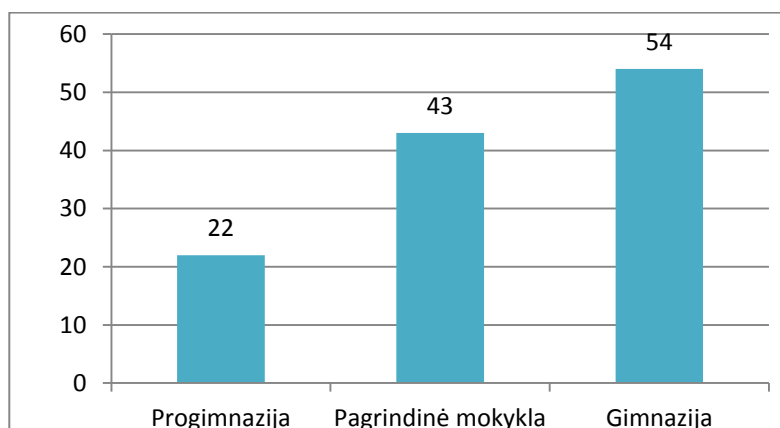
Ateityje reikėtų fiksuoti ne tik aplankytojų įmonių skaičių, bet ir vykdomos veiklos pobūdį, kad tęsiant iniciatyvą galima būtų visuomenei suteikti patikimesnius duomenis apie atvirų durų dieną tėvų darbuotojėse, o moksleiviams būtų suteikta galimybė aplankyti vis kitokio pobūdžio įmonę.

Dalyvavusių apskričių skaičius. Inicatyvoje dalyvavo 46 apskritys iš 60-ties. Tai reiškia, kad nedalyvavo 14 apskričių. Procentinė išraiška pateikiama 4 paveiksle (4 pav.). Pagal šį nemažą dalyvavusių apskričių procentą, pagrįstai galime teigti, kad iniciatyva yra iš tiesų visuotinio lygio.

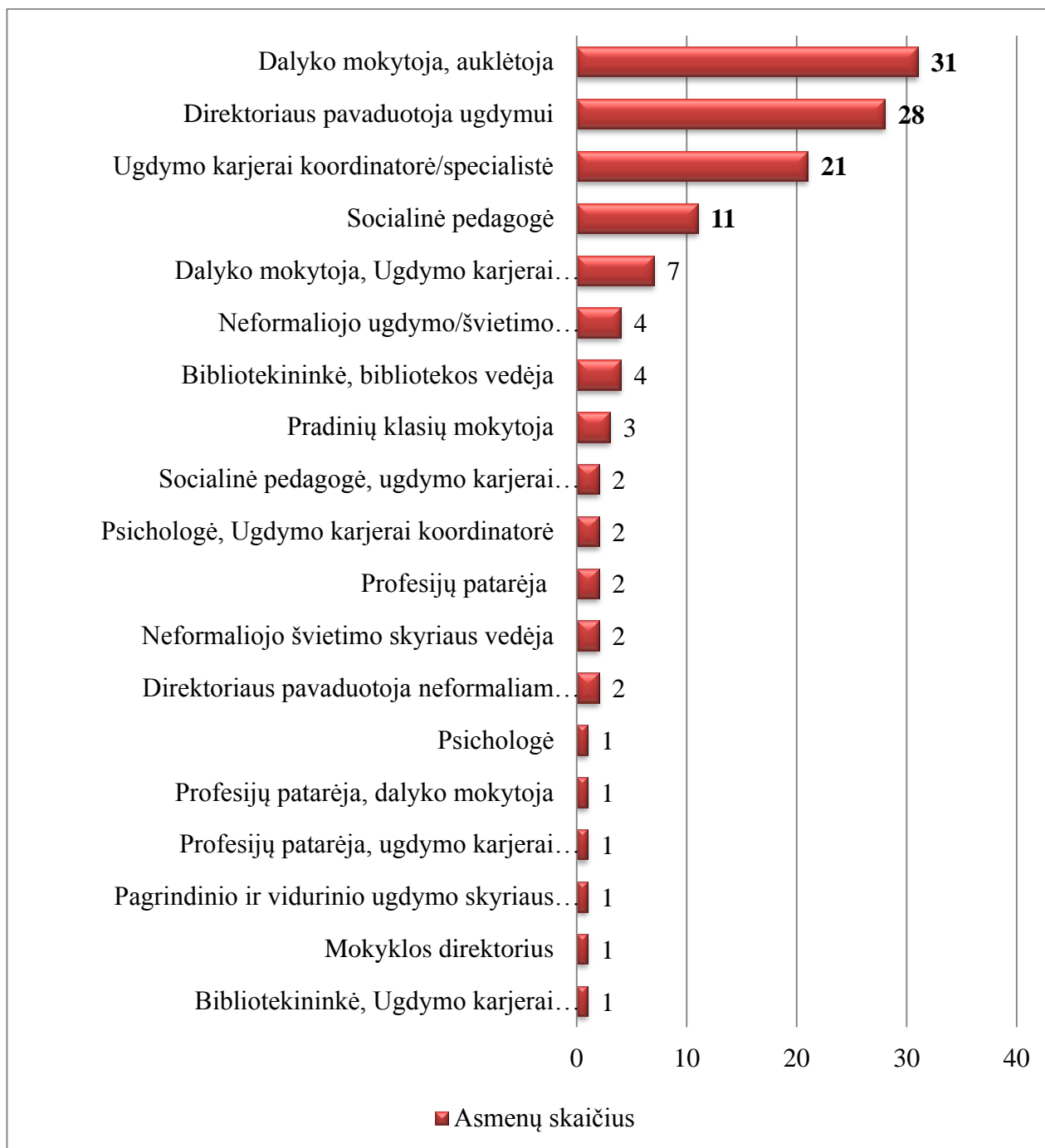
3 diagrama. Inicatyvoje 2017 metais dalyvavusių arba nedalyvusių Lietuvos apskričių pasiskirstymas procentais.

Dalyvavusių mokyklų pasiskirstymas pagal tipus. Galima pasidžiaugti, kad iniciatyvoje dalyvavo visų tipų bendrojo ugdymo mokyklos: pagrindinės, progimnazijos, gimnazijos. Pagal diagramoje (5 pav.) pateiktus duomenis galima teigti, kad ugdymas karjerai, profesinis veiklinimas ir moksleivių ateitis yra aktuali visų tipų bendrojo ugdymo įstaigoms. Pastebima, kad visų tipų švietimo įstaigoms yra aktualus profesinis veiklinimas, duomenys svyruoja tik todėl, kad skirtingi įstaigų tipai apima skirtingą klasių skaičių, tad natūralu, kad gimnazijos statusą turinčių mokyklų užsiregistravo daugiausiai.

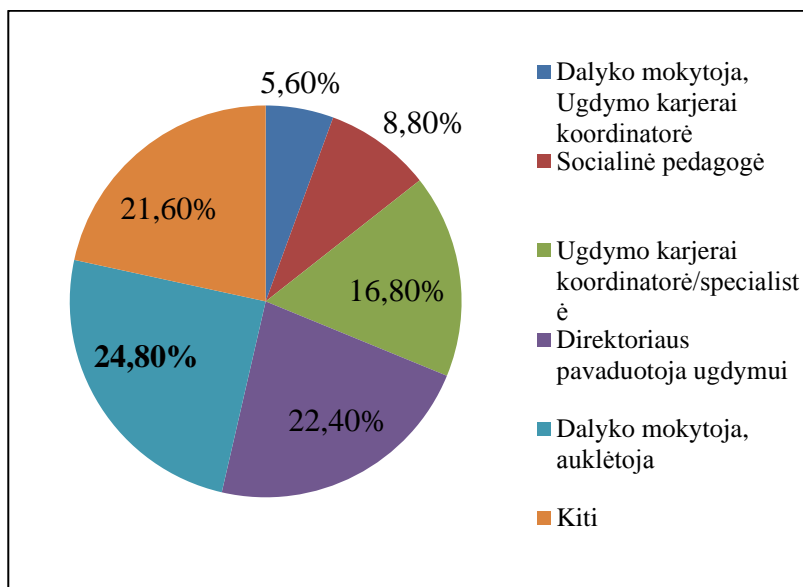
5 pav. Inicatyvoje dalyvavusių mokymo įstaigų pasiskirstymas pagal tipus 2017 metais.

Dalyvavusių mokyklų kontaktinių asmenų pareigos. Mokyklos norinčios dalyvauti iniciatyvoje, turėto registruotis www.mukis.lt internetinėje svetainėje. Kontaktinis asmuo turėjo užpildyti elektroninę registracijos formą. Nors iš viso iniciatyvoje dalyvavo 119 mokyklų, užsiregistravusių unikalių asmenų buvo 125. Taip yra todėl, kad net iš keturių mokyklų užsiregistravo skirtingi 2-3 asmenys. Tai leidžia manyti, kad mokyklose nėra aiškios ugdymo karjerai politikos, nėra atsakingo asmens, kuris koordinuotų moksleivių ugdymą karjerai. Pateiktoje diagramoje (6 pav.) pateikiamos visų užsiregistravusių kontaktinių asmenų pareigos.

6 pav. 2017 metais iniciatyvoje dalyvavusių mokyklų kontaktinių asmenų užimamos pareigos

Matome, kad iniciatyvoje užsiregistravo asmenys, užimantys 19 skirtingų pareigų. Pastebėtina, kad net 14 užsiregistravusiųjų asmenų įvardino ugdymo karjerai pareigas einantys, kaip papildomas pareigas, kurios persidengia su socialinio pedagogo, psichologo, bibliotekininko, dalyko mokytojo ar kitomis pareigomis. Galima manyti, kad minėtų asmenų atstovaujamos mokyklose nėra atskiro pedagogo, kuris galėtų užsiimti tik ugdymo karjeros reikalais su apibrėžtomis funkcijomis ir rezultatyvumu, o tai gali būti pagrindinė priežastis tokias pareigybes užimančių asmenų mažam aktyvumui panašiose profesinio veiklinimo iniciatyvose.

7 pav. 2017 metais iniciatyvoje dalyvavusių mokyklų kontaktinių asmenų užimamos pareigos profentais

Pateikta diagrama (7 pav.) parodo procentine išraiška, koks yra į iniciatyvą „Šok į tėvų klumpes 2017“ užsiregistravusių pedagogų užimamų pareigų pasiskirstymas. Diagramoje matomos 5 daugiausiai procentų turinčios pareigybės: dalyko mokytojas, auklėtojas - 24,8%; direktoriaus pavaduotoja ugdymui – 22,40%; ugdymo karjerai koordinatore/specialistė – 16,80%; socialinė pedagogė – 8,80%; dalyko mokytoja, ugdymo karjerai koordinatore – 5,60%. Į skiltį „Kiti“ priskirti visos kitos užimamos pareigos, kurias nurodė kontaktiniai asmenys: psichologė, mokyklos direktorius, pradinių klasių mokytoja, bibliotekininkė ir t.t. (6 pav.). Pabrėžtina, kad skiltį „Kiti“ sudaro net 21,60% užimamų pareigų, kurias paminėjo mokyklų kontaktiniai asmenys. Toks nemažas procentas skirtingų pareigybių leidžia daryti prielaidą, kad Lietuvoje nėra sistemingos ir aiškios ugdymo karjerai politikos. Matome, kad ugdymu karjera bendrojo lavinimo mokyklose daugiausia užsiima įvairių dalykų mokytojai, klasės auklėtojai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui ir visi kiti, kad buvo priskirta koordinuoti ugdymo karjerai sritis kaip papildomi darbai arba mokytojai patys savo iniciatyva organizavo savo mokyklos moksleivių apsilankymą tėvų ar artimųjų darbovietėse. Visgi galime pasidžiaugti, kad kai kurios mokyklos iš tiesų turi ugdymo karjerai koordinatorius, kurie gali sistemingai organizuoti moksleivių profesinį veiklinimą, atnešanti

tikrai didelės naudos moksleiviui. Mokinys gavęs laiku stimulą domėtis profesijų pasauliu gali įgytas žinias panaudoti ir optimizuoti asmeninį mokymosi procesą savo karjeros linkme.

Apibendrinat visą trečiąjį skyrių galime teigti, kad atsižvelgiant į teigiamus dalyvių atsiliepimus, patirtis bei bendrai pastebėtus iniciatyvos „Šok į tėvų klumpes 2017“ aspektus, galima teigti, kad įsitraukusieji į iniciatyvą gavo teigiamos patirties, žinių ir įspūdžių. Nepaisant to, žiūrint į bendrus pastebėjimus, matome, kad nors ir iniciatyva yra visuotinio lygmes, tačiau aktyvumas yra nedidelis (dalyvavo 12% iš visų bendrojo ugdymo mokyklų), tačiau dalyvavo bent po mokyklą iš 46 Lietuvos apskričių. Žinant, kokia yra nauda moksleivių apsilankymo tėvų, globėjų ar artimųjų darbo aplinkoje, norėtūsi sulaukti didesnio mokyklų aktyvumo ateityje.

IŠVADOS

Apibendrinant iniciatyvos „Šok į tėvų klumpes 2017“ rezultatų apžvalgą, galima teigti, kad profesinis veiklinimas yra itin svarbus mokinių ugdymui. Kiekvienas turėtume suvokti, kad „non scholae, sed vitae discimus“⁷ (lot.), taip ir moksleivius turime orientuoti į pasaulį, kuriame jie gyvens ateityje. Šiandien suaugęs žmogus siejamas su vienokia ar kitokia finansine, socialine padėtimi visuomenėje. Tad ir moksleivių profesinis veiklinimas yra jų rengimas rytojui, nes nuo jaunuolio profesinio pasaulio pažinimo priklausys, jo karjera, darbas, laisvalaikis, finansinė padėtis, šeimos gerovė.

Vienas iš profesinio veiklinimo renginių yra visuotinė atvirų durų diena tėvų darbovietėse „Šok į tėvų klumpes“. Jau trys metai iš eilės Lietuvos moksleivių neformaliojo švietimo centras, organizuoja šią iniciatyvą. Nors bendrojo ugdymo mokyklos vangiai jungiasi prie šios veiklos (tik 12% Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų įsitraukė į iniciatyvą), tačiau prisijungusieji nelieka abejingi dalyvauti ir kitais metais, nes patirti moksleivių įspūdžiai ir sužinota naudinga informacija apie profesijas ir jų specifines subtilybes, neša moksleiviams naudos, optimizuoja mokymosi procesą. Svarbu paminėti, kad ši iniciatyva „Šok į tėvų klumpes“ kuria dvejopą naudą: moksleiviams ne tik yra sudaromos sąlygos tyrinėti profesijų pasaulį, bet ir jų tėveliams bei kitiems artimiesiems įsitraukti į atžalų profesinį veiklinimą. Tokiu būdu yra gerinamas tėvų ryšys su vaikais, darbdaviai gerina ryšius su visuomene bei informuoja potencialius darbuotojus apie darbo ir karjeros galimybes įmonėse. Tad galima teigti, kad šios iniciatyvos „Šok į tėvų klumpes“ aktualumas yra labai reikšmingas. Be to, kadangi šis renginys jau tampa kasmetiniu įvykiu suprantama, kad iniciatyva yra lengvai pritaikoma, nes suteikia lanksčias galimybes kiekvienai mokyklai organizuotis, planuotis, veikti individualiai. Planuojama, kad ir ateityje iniciatyva bus vykdoma ir žinant svarbumą ir aktualumą bus siektina, kad prie visuotinės atvirų durų dienos prisijungtų kuo daugiau bendrojo ugdymo mokyklų ir darboviečių.

Apžvelgiant į mokyklų pateiktą iniciatyvos metu įgytą patirtį, galima teigti, kad tiek mokytojai, tiek ir moksleiviai įžvelgia vien tik teigiamus iniciatyvos aspektus (žr. 3.1).

Ne ką mažiau yra svarbu aptarti bendras pastabas, kurios išryškėjo atlikus nedidelę analizę iniciatyvai pasibaigus. Tad atmetus tam tikrus atvejus dėl susidubliavusios registracijos, suskaičiuojamos 119 mokyklų, kurios dalyvavo iniciatyvoje, tačiau t.y. tik 12 proc. visų bendrojo ugdymo įstaigų. Šis nedidelis dalyvaujančių mokyklų skaičius parodo, kad vos dešimtadalis Lietuvos mokyklų dalyvavo iniciatyvoje, o tai nėra daug, nors mokiniai siekiantys gerų gyvenimo sąlygų, jaukių namų, gerai apmokamo darbo yra kiekvienoje net ir mažiausioje mokykloje. Nepaisant to, iniciatyvoje dalyvavo 46 apskritys iš 60-ties, o t.y. 77 % visų apskričių. Pagal šį

⁷ Mokomės ne mokyklai, o gyvenimui..

nemažą dalyvaujančių apskričių procentą, pagrįstai galime teigti, kad iniciatyva yra iš tiesų visuotinio lygio.

Apžvelgiant kontaktinių asmenų mokyklose nurodytas pareigas galime manyti, kad labai dažnai mokyklose nėra atskiro pedagogo, kuris galėtų užsiimti tik ugdymo karjeros funkcijomis, o tai gali būti dingstis mažo mokyklų aktyvumo tokio tipo profesinio veiklinimo renginiuose. Juk profesinis veiklinimas yra taip reikalingas kiekvienam mokiniui ir apvainikuoja visą ugdymosi procesą, sudėlioja prioritetus ir suformuoja ateities planus (egzaminai, studijos, darbas).

Rekomendacijos:

- atsižvelgiant į tam tikrus taisytinus aspektus ir teigiamus atsiliepiamus, akivaizdu, kad iniciatyva „Šok į tėvų klumpes“ reikėtų tęsti ir ateityje;

- ateityje galėtų būti fiksuojami:

- iniciatyvoje dalyvavusių mokinių skaičius;
- aplankytų darbuotojų skaičius ir tipas;
- pristatytų profesijų skaičius ir tipas;
- iniciatyvoje dalyvavusių klasių skaičius (vaikų amžius);
- įsitraukusių pedagogų ir tėvelių ar kitų artimųjų skaičius;
- profesinio veiklinimo valandų skaičius.

Tokie duomenys leistų gauti daug patikimesnius duomenis ir objektyvesnius apibendrinimus;

- parengti gaires, kuriomis vadovaujantis mokyklos galėtų lengviau ir sistemingiau dalyvauti iniciatyvoje. Tai galėtų padidinti mokyklų aktyvumą;

- siekti, kad mokyklose būtų skirtas etatas (etato dalis) ugdymo karjeros specialistui, kuris nuosekliai vykdytų nuo jauno žmogaus neatsiejamą profesinio veiklinimo funkcijas, o ne būtų pavestos tik kaip papildomas darbas, kuriam nors pedagogui.

NAUDOTA LITERATŪRA

1. Atvira informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistema – Aikos, interneto puslapis. [žiūrėta 2017 m. liepos 20 d.]; [internatyvus] :
[https://www.aikos.smm.lt/ layouts/15/Asw.Aikos.Reports/ViewReport.aspx?report=%2fStatistin%C4%97s+ataskaitos%2fSMIR+statistin%C4%97s+ataskaitos%2fSMIRInstitucijuKaitaPagalTerVntTipus](https://www.aikos.smm.lt/layouts/15/Asw.Aikos.Reports/ViewReport.aspx?report=%2fStatistin%C4%97s+ataskaitos%2fSMIR+statistin%C4%97s+ataskaitos%2fSMIRInstitucijuKaitaPagalTerVntTipus)
2. GEDVILIENĖ, Genutė, ZUZEVIČIŪTĖ, Vaiva. *Edukologija : mokomoji knyga studentams*. Vytauto Didžiojo universitetas: Kaunas, 2007. 187 p. Laisvai prieinamas internete. ISBN: 9789955122692.
3. Lietuvos moksleivių neformaliojo švietimo centro interneto puslapis. Žiūrėta [2017 m. gegužės 18 d.] <http://www.lmnsc.lt/lt/naujienos/1543>
4. PAŽĖRIENĖ, V., LEVICKIS V., BUTVILAS, T. Mokinių profesinio veiklinimo metodika. p. 8. Nuoroda internete: žiūrėta [2017 m. gegužės 30 d.]:
[file:///E:/Documents/Downloads/mpv_metodika_\(projektas\).pdf](file:///E:/Documents/Downloads/mpv_metodika_(projektas).pdf)
5. Šilalės r. Pajurio Stanislovo Biržiškos gimnazijos interneto puslapis. Žiūrėta [2017 m. gegužės 30 d.]
https://www.pajuris.silale.lm.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=546&Itemid=108
6. Ugdymo karjerai programa mokiniams: besimokantiems pagal pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo ir profesinio mokymo programas. Nuoroda internete: žiūrėta [2017 m. gegužės 30 d.] <file:///E:/Documents/Downloads/ugdymo%20karjerai%20programa-07-02.pdf>

1 PRIEDAS. RAŠTAS DĖL VISUOTINĖS ATVIRŲ DURŲ DIENOS TĖVŲ DARBOVIETĖSE

LIETUVOS MOKINIŲ NEFORMALIOJO ŠVIETIMO CENTRAS

Biudžetinė įstaiga, Žirmūnų g. 1B, LT-09101 Vilnius, tel. (8 5) 276 6578, faks. (8 5) 276 3205,
el. p. info@lmnsc.lt, <http://www.lmnsc.lt/>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302848387. PVM mokėtojo kodas LT100007095119.
Atsisk. sąsk. Nr.LT 457044060008071046, AB SEB bankas, kodas 70440

Miestų ir rajonų savivaldybių švietimo padaliniams

2017-04-05 Nr. R5-198

Bendrojo ugdymo mokykloms

DĖL VISUOTINĖS ATVIRŲ DURŲ DIENOS TĖVŲ DARBOVIETĖSE

Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras trečius metus inicijuoja visuotinę atvirų durų dieną tėvų darbovietėse „Šok į tėvų klumpes“. Sėkmingas profesijos pasirinkimas ir asmens karjera yra ne tik mokinio, bet ir jį supančių asmenų (tėvų, globėjų, mokyklų vadovų, mokytojų, karjeros specialistų ir būsimų darbdavių) rūpestis. Mokiniui, priimančiam sprendimus, susijusius su profesijos pasirinkimu ir įsidarbinimu, svarbu apsilankyti savo tėvų, globėjų, artimųjų darbo aplinkoje ir susipažinti su profesine veikla, plėtoti ir savo karjeros kompetencijas bei stiprinti priimamus karjeros sprendimus. Dėl šios priežasties yra ypač reikšmingas visų dalyvių bendradarbiavimas, padedantis mokiniui(-iams) formuoti motyvuotus gyvenimo bei profesinės veiklos tikslus ir jų realizavimo būdus.

2016 m. birželio 3 d. vykusioje savanoriškoje iniciatyvoje dalyvavo 125 bendrojo ugdymo mokyklų ir apie 1300 organizacijų. Šiais metais ši diena numatyta birželio 2 d. Tad kviečiame bendrojo ugdymo mokyklas palaikyti šią iniciatyvą ir prie jos prisijungti – birželio 2 d. pakviesti savo mokyklos mokinių tėvelius, senelius, artimuosius, norinčius bei galinčius priimti mokinius bei organizuoti jiems aktyvias profesijų ir karjeros galimybių pažinimo veiklas savo darbo aplinkoje. Prašome birželio 2 d. leisti 5-12 kl. mokinius vykti susipažinti su tėvų globėjų, senelių, artimųjų profesijomis ir karjeros galimybėmis.

Mokyklų, ketinančių dalyvauti visuotinėje atvirų durų dienoje tėvų darbovietėse „Šok į tėvų klumpes“, prašome nuo 2017 m. balandžio 6 d. iki gegužės 31 d. registruoti savo mokyklą internete adresu http://www.lmnsc.lt/formos/atviru_duru_diena/.

Informacija apie šią iniciatyvą bei visų prie iniciatyvos prisijungusių mokyklų sąrašas bus skelbiamas internete adresu:

http://www.mukis.lt/lt/profesinio_orientavimo_paslaugos_mokyklose/atviru_duru_diena.html

Tikimės Jūsų susidomėjimo ir bendradarbiavimo padedant mokiniams įgyvendinti savo karjeros viziją, planus ir siekius!

Klausimus dėl iniciatyvos galite užduoti el. paštu indra.andrijauskaite@lmnsc.lt arba tel.(85) 277 2394.

Direktorius

Algirdas Sakevičius

Indra Andrijauskaitė, tel. (8 5) 277 2394, el. paštas indra.andrijauskaite@lmnsc.lt

100 Atkurta
Lietuvai